

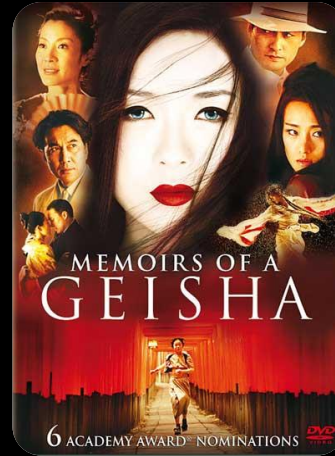
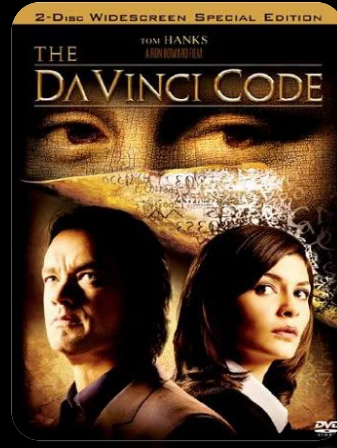

กฎหมายภาพยนตร์
การควบคุมเนื้อหาภาพยนตร์กับสาระที่เปลี่ยนแปลงไป

ดร.พงศวีร์ สุภาภรณ์

1. ศาสนา ความเชื่อ และความรู้สึก

มุมมองผู้สร้าง : เพื่อถ่ายทอดทัศนคติอีกมุมหนึ่งของชาวบ้านให้สังคมได้รับรู้
มุมมองผู้ต่อต้าน : สิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนกำลังถูกย่ำยีจากผู้สร้าง

• เรื่องราวของความเชื่อและความรู้สึกมักจะเชื่อมโยงไปถึงศาสนายากที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติพวกเขา เพราะเรื่องความเชื่อทางศาสนาได้กลายเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจของผู้คนในสังคมมาช้านาน

• แต่ก็เชื่อว่าหนังแนวนี้จะถูกต่อต้านเสมอไป มีเหมือนกันที่ได้รับการตอบรับจากผู้ชมอย่างเป็นเอกฉันท์ “15 คำ เดือน 11” นำเสนอการเกิดปรากฏการณ์บั้งไฟพญานาค ด้วยหลายมุมมอง แต่ให้ผู้ชมได้ตัดสินใจเองว่าจะเลือกเชื่อแบบใด นับว่าเป็นทางออกที่ดีที่สุดในการสร้างหนังแนวนี้

2. เหตุการณ์ทางการเมือง หรือประวัติศาสตร์โศกนาฏกรรม

มุมมองผู้สร้าง : เพื่อรำลึกถึงเหตุการณ์ที่สำคัญในอดีต (เป็นสิ่งเตือนใจ) ให้กับคนรุ่นหลัง
มุมมองผู้ต่อต้าน : หรือจะไปซ้ำเติมผู้ร่วมเหตุการณ์ให้มากกว่านี้

• เหตุการณ์ หรือประวัติศาสตร์โศกนาฏกรรมที่ทำให้ผู้คนล้มตายเป็นจำนวนมากทั้งที่จริงมีหลายอย่าง ทั้งภัยที่เกิดจากธรรมชาติ การก่อการร้าย แต่ผู้คนส่วนใหญ่มักจะมองไปที่เรื่องของการเมืองด้านเดียว

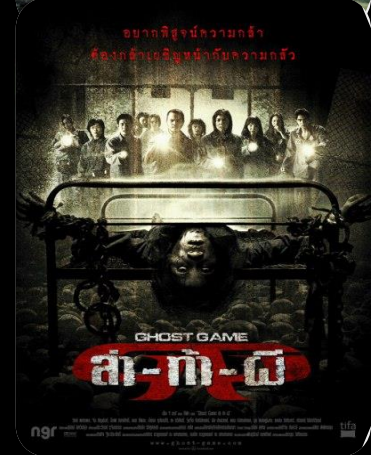
• หากสังเกตให้ดีไม่ว่าจะเกิดเรื่องราวอะไรขึ้น วงการภาพยนตร์มักจะรีบชวนขวายเป็นเรื่องนั้นทันที ซึ่งเป็นกลยุทธ์หนึ่งที่หวังผลฉวยโอกาสทางการตลาด กลายประเด็นข้อถกเถียงเพิ่มขึ้นจากเดิม “พวกเขาจริงจังในการสร้างหนังแนวนี้สักแค่ไหน”

3. ประเทศเพื่อนบ้าน หรือ กลุ่มชนเผ่าพันธุ์หนึ่ง

มุมมองผู้สร้าง : เพื่อกระชับความสัมพันธ์อันดีงาม
มุมมองผู้ต่อต้าน : หรือไปดูถูกชนชาติของเขา

• จากเหตุการณ์หนังไทยทั้งสามเรื่องที่ผ่านมา น่าจะเป็นบทเรียนให้กับผู้สร้างได้เป็นอย่างดี เพราะมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนบ้านของเรา ถือเป็นเรื่องละเอียดอ่อนอย่างมาก ในการนำมาสร้าง เป็นภาพยนตร์ เพราะมีใช่แต่ผู้สร้างจะเสียหายแล้ว ยังกระทบกระเทือนไปถึงระดับชาติ

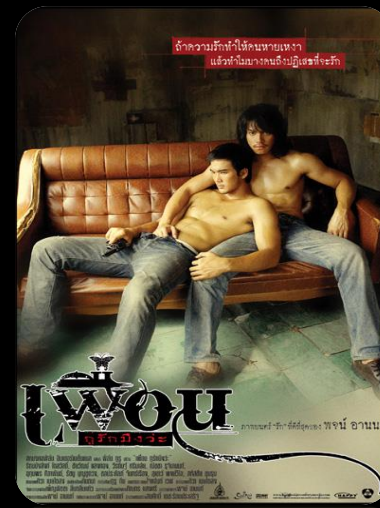
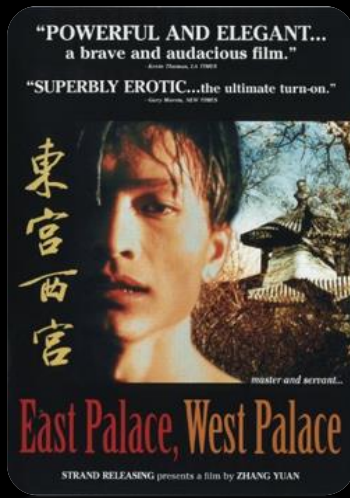
• ข้อคิดอย่างหนึ่งที่น่าจะนำมาใช้ในการสร้างภาพยนตร์ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ก็คือ “จงเอาใจเขา มาใส่ใจเรา” เสมือนเป็นการมองย้อนกลับไปที่บ้านเรา ซึ่งหากใครมาสร้างหนัง บู้ยี้บู้ย่าบ้านเรา โดยเฉพาะเรื่องราวที่เน้นให้ไทยเป็นศูนย์กลางของยาเสพติด โสเภณี ก็คงยอมไม่ได้เหมือนกัน เพราะฉะนั้นแล้วหากจะมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับประเทศเพื่อนบ้านควรจะสร้างสรรค์มากกว่านี้

4. เพศที่สาม

มุมมองผู้สร้าง : เพื่อถ่ายทอดชีวิตอีกด้านหนึ่งของเพศที่สามให้ผู้คนในสังคมเข้าใจมากขึ้น

มุมมองผู้ต่อต้าน : หรือจะทำให้เพศที่สามกลายเป็นตัวปัญหาของสังคม

ปัจจุบันหนังแนวนี้ผ่านการพิจารณาได้ง่ายกว่าอดีตที่ผ่านมาและบางเรื่องก็สามารถผ่านเข้าไปบนเวทีระดับออกสการ์มาแล้ว ไม่ว่าจะเป็น *“Transamerica”* และ *“Bad Education”* และ *“Talk to her”* ซึ่งเป็นสัญญาณที่ดีแสดงให้เห็นว่าผู้คนเริ่มเปิดใจบุคคลเพศที่สามมากขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นเชื่อว่ามันจะเสมอไป

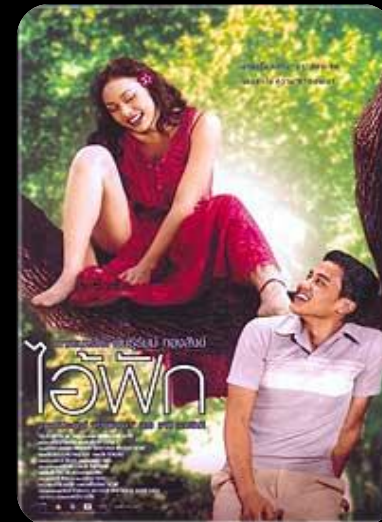
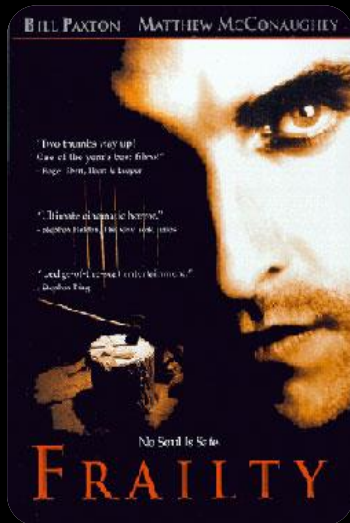
กรณีตัวอย่าง เรื่อง *“เพื่อน....กูรักมึงวะ”* ของ พจน์ อานนท์ ที่คว้ารางวัลบทภาพยนตร์ยอดเยี่ยมในงานประกาศผลรางวัลสุพรรณหงส์ทองคำครั้งที่ 44 ท่ามกลางข้อกังขาของใครหลายคนในทำนองที่ว่า *“แนใจแล้วหรือว่าเป็นเซ่นนั้น”*

5. ตัวละครที่มีจิตบกพร่องวิปริตขัดกับศีลธรรม

มุมมองผู้สร้าง : เพื่อถ่ายทอดชีวิตอีกด้านหนึ่งของเพศที่สามให้ผู้คนในสังคมเข้าใจมากขึ้น

มุมมองผู้ต่อต้าน : หรือจะทำให้เพศที่สามกลายเป็นตัวปัญหาของสังคม

ผู้สร้างบางกลุ่มอาจจะต้องการนำเสนอสิ่งที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมที่ผิดปกติของตัวละคร ซึ่งส่วนใหญ่มักจะลงเอยในเรื่องของกามารมณ์มากกว่า ดังนั้นผู้สร้างต้องระวังให้ดีเพราะมันคาบเกี่ยวกันระหว่างศิลปะกับเนื้อหาที่นำเสนอ ยิ่งถ้าภาพยนตร์ที่มาจากหรือจะเข้าฉายประเทศที่เคร่งครัดทางศาสนา ด้วยแล้ว เรื่องการโชว์เรือนร่างจึงเป็นของต้องห้าม แม้ผู้สร้างจะบอกว่าเป็นแค่งานศิลปะเพื่อความบันเทิงก็ตาม

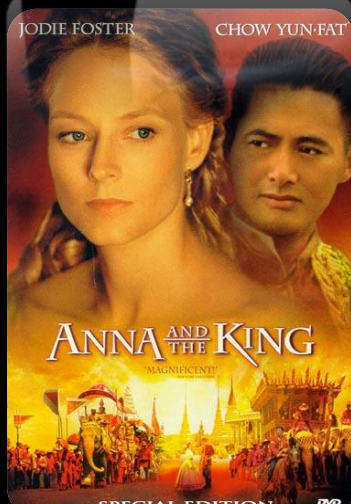
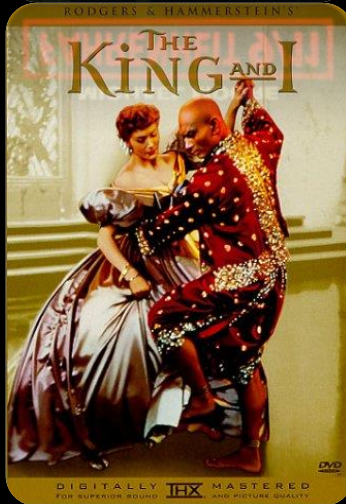
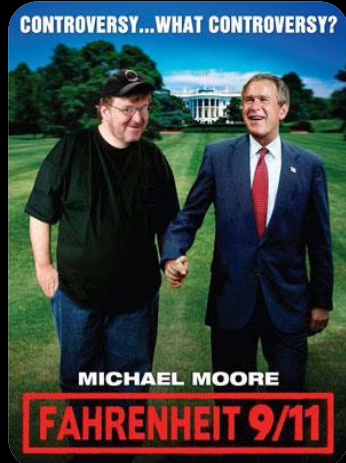
6. ชีวิตประวัติ หรือเรื่องราวของบุคคลที่มีตัวตน

มุมมองผู้สร้าง :

เพื่อเทิดทูนหรือเป็นอนุสรณ์แก่บุคคลท่านนั้น

มุมมองผู้ต่อต้าน :

แน่ใจหรือว่าเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง

หากสังเกตให้ดีบ้านเราไม่ค่อยมีใครกล้านำเรื่องราวของพระราชวงศ์มาทำเป็นภาพยนตร์ เพราะถือเป็นกลุ่มบุคคลชนชั้นสูงที่ผู้คนในสังคมให้ความเคารพนับถือ หรือแม้แต่เรื่องของนักการเมืองก็คงไม่มี

ภาพยนตร์ไทยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นนี้ส่วนใหญ่จะเน้นไปทางเรื่องราวของคดีฆาตกรรมสะเทือนขวัญที่เกิดขึ้นจริงมากกว่าไม่ว่าจะเป็น “นวลฉวี” “ศยามล” “เซอร์รีแอน ส่วนต่างชาติจะให้ความสำคัญไปที่บุคคลสำคัญของโลก เช่น “Gandhi” และ “The Last Emperor”

การสร้างหนังแนวนี้มันก็ไม่ต่างจากการทำรายงานวิชาการในวิชาเรียน เพราะต้องค้นคว้าข้อมูลให้เพียงพอ ถูกต้อง และ เชื่อถือได้ มิฉะนั้นอาจจะมีการฟ้องร้องหมิ่นประมาทเกิดขึ้นได้

7. ดีแต่ปัญหาสังคม

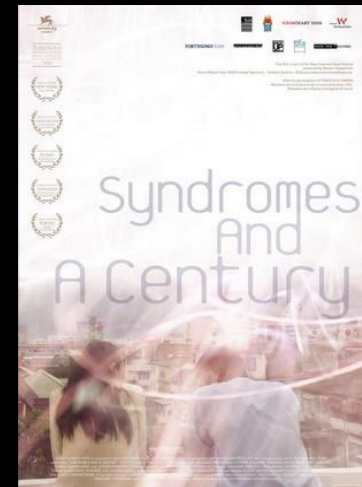
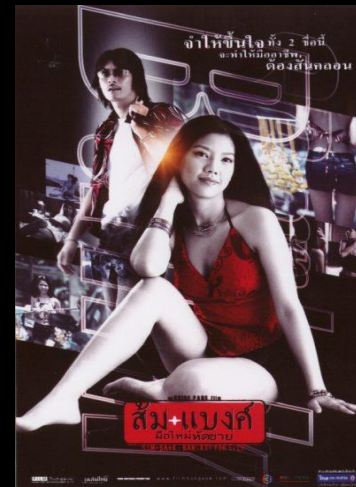
มุมมองผู้สร้าง : เพื่อให้ผู้คนได้รับรู้ความจริงของสังคมที่เหลวแหลก
มุมมองผู้ต่อต้าน : หรือมันจะเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีให้กับผู้คนในสังคม

ภาพยนตร์ที่ดีแต่สังคมไม่ต่างจากการเป็นดาบสองคม กล่าวคือ มีทั้งด้านดีและด้านมืดให้ผู้ชมได้สัมผัส จะว่าไปแล้วมันก็น่าเห็นใจอยู่ไม่น้อย หากสร้างสุดโต่งก็ถูกกล่าวหาว่าเนื้อหารุนแรงมากเกินไป จนกลายเป็นว่า ผู้โปร่งให้กระรอกในที่สุด แต่หากจะสร้างแบบเอาใจคณะกรรมการเซนเซอร์ มันก็ทำให้ผู้ชมไม่ได้รับรู้ถึงปัญหาสังคมขณะนั้นเลวร้ายไปถึงขั้นไหน

เพราะฉะนั้นทางที่ดีคงหยุดอยู่ที่
“จุดกึ่งกลางของความพอดี”

ในการนำเสนอ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นคงต้องมาทำความเข้าใจ คำจำกัดความของคำนี้ร่วมกัน ซึ่งดูเหมือนว่าตอนนี้มันยังไม่มีคำตอบที่ชัดเจนออกมาทั้งสองฝ่ายเลยแม้แต่น้อย

ทางออกที่เกิดขึ้น

กรณีที่ 1

เปลี่ยนชื่อใหม่ - ถ่ายเพิ่มบางฉาก

ทางออกที่เกิดขึ้น

กรณีที่ 2

ทำลายฟิล์ม – ตัดต่อใหม่ - ถ่ายทำใหม่

อากาศที่ฝนยังไม่
เลิกฉ่ำเย็นที่มากเตะ

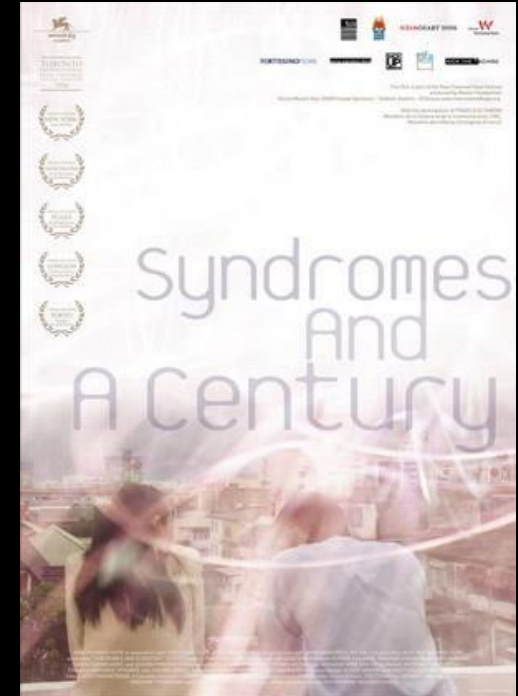
หมากเตะ
โลกเตะ
งดฉาย
เพื่อสัมพันธ์อันดี
ของ“ไทย-ลาว”
ขอภัยกับเพื่อนทุกท่านมา ณ ที่นี้

ทางออกที่เกิดขึ้น

กรณีที่ 3

ใส่ฟิล์มดำทับในฉากล่อแหลม

ทางออกที่เกิดขึ้น

กรณีที่ 4

อุทธรณ์ -ฟ้องศาลปกครอง

การจัดเรตภาพยนตร์ปัจจุบัน

 ต ส่งเสริม	ภาพยนตร์เรื่องนี้ ส่งเสริมการเรียนรู้ และควรส่งเสริมให้มีการดู	 น ๑๕+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป
 ท ทั่วไป	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ดูทั่วไป	 น ๑๘+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป
 น ๑๓+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ ๑๓ ปีขึ้นไป	 ฉ ๒๐+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ ห้ามผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ดู

ภาพยนตร์ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร

หลักเกณฑ์การให้ **เรต ส**

1. ส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือศีลธรรมอันดีของชาติ
2. ส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือศีลธรรมอันดีของชาติ
3. ส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาสังคม ครอบครัว หรือคุณภาพชีวิต หรือการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม และ
4. ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ หรือจิตสำนึกเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือประวัติศาสตร์ของชาติ

ให้ **ศ.ร่วมวิเคราะห์ถึงมาตรฐาน**

การให้ เรต ส กับ เรต กำหนดอายุ

มุมมองความเป็นจริง

หลักเกณฑ์การให้เรต ส

1. ส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือศีลธรรมอันดีของชาติ
2. ส่งเสริมการศึกษา จริยธรรม ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี หรือศีลธรรมอันดีของชาติ
3. ส่งเสริมให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาสังคม ครอบครัว หรือคุณภาพชีวิต หรือการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม และ
4. ส่งเสริมความรู้ ความเข้าใจ ความรับผิดชอบ หรือจิตสำนึกเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือประวัติศาสตร์ของชาติ

 ส ส่งเสริม	ภาพยนตร์เรื่องนี้ ส่งเสริมการรับรู้ และเคารพส่งเสริมให้มีการดู	 น ๑๕+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป
 ท ทั่วไป	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ดูทั่วไป	 น ๑๘+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป
 น ๑๓+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ที่มีอายุ ตั้งแต่ ๑๓ ปีขึ้นไป	 ฉ ๒๐+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ ห้ามผู้ที่มีอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ดู

ภาพยนตร์ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร

มุมมองความเป็นจริง

เรต ส “ ภาพยนตร์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้และควรส่งเสริมให้มีการดู” ที่เป็นเหมือนข้อตรงข้ามที่ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ไม่ต่างกัน ก็เผยให้เห็นปัญหาของข้อกฎหมายจากภาพยนตร์ 2 เรื่องนี้

การจัดเรตภาพยนตร์ต่างประเทศ

เรต G (General Audiences) - All Ages Admitted หน้าที่เหมาะกับผู้ชมทุกเพศทุกวัย

เรต PG (Parental Guidance Suggested) (Some Material May Not Be Suitable For Children

หน้าที่เหมาะกับผู้ชมทุกเพศทุกวัยเช่นกัน แต่อาจมีเนื้อหาบางส่วนที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็ก เช่น อาจมีคำพูดหรือการกระทำที่ออกจะไม่สุภาพ ไม่สมควร เป็นต้น

เรต PG-13 (Parents Strongly Cautioned) Some Material May Be Inappropriate For Children Under 13

หน้าที่มีเนื้อหาบางส่วนไม่เหมาะกับเด็กที่มีอายุต่ำกว่า 13 ปี ความรุนแรงอยู่ในระดับกลางๆ เช่น อาจมีฉากไปเปลือย, ยาเสพติด, การต่อสู้, คำหยาบ ผู้ปกครองจะดูร่วมกับกับเด็กอายุต่ำกว่า 13 ปี และให้คำชี้แนะ

เรต R (Restricted) Under 17 Requires Accompanying Parent Or Adult Guardian

หน้าที่รู้จักกันทั่วไปว่า "หนังเรต R" ส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่เหมาะสำหรับผู้ใหญ่ และอาจมีฉากที่ไม่เหมาะสมหรือมีความรุนแรงในระดับที่สูงกว่า เรต PG-13 หน้าที่ได้รับเรต R นั้นส่วนใหญ่จะห้ามไม่ให้เด็กอายุต่ำกว่า 17 ปีเข้าชมโดยลำพังยกเว้นจะมีผู้ปกครองมาด้วย

เรต NC-17 (No One 17 And Under Admitted)

หน้าที่จะเรียกว่า "ฮาร์ดคอร์" ที่สุดก็ว่าได้ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วมักจะเป็นหนังปลุกใจเลือดป่าซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับเพศ หรือมีเนื้อหาที่รุนแรงค่อนข้างจะมาก หรือกระทบต่อความเชื่อ เช่น ศีลธรรม ศาสนา เป็นต้น ซึ่งห้ามมิให้ผู้ชมที่อายุต่ำกว่า 17 ปีเข้าชมอย่างเด็ดขาด

การเปรียบเทียบการจัดเรตภาพยนตร์

ประเทศไทย

ต่างประเทศ

 ต ส่งเสริม	ภาพยนตร์เรื่องนี้ ส่งเสริมการเรียนรู้ และการส่งเสริมให้มีการดู	 น ๑๕+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ชมอายุ ตั้งแต่ ๑๕ ปีขึ้นไป
 ท ทั่วไป	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ดูทั่วไป	 น ๑๘+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ชมอายุ ตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป
 น ๑๓+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ เหมาะสมกับผู้ชมอายุ ตั้งแต่ ๑๓ ปีขึ้นไป	 น ๒๐+	ภาพยนตร์เรื่องนี้ ห้ามผู้ชมอายุต่ำกว่า ๒๐ ปี ดู

ภาพยนตร์ห้ามเผยแพร่ในราชอาณาจักร

เรต **G** (General Audiences)

เรต **PG** (Parental Guidance Suggested)

เรต **PG-13** (Parents Strongly Cautioned)

เรต **R** (Restricted)

เรต **NC-17** (No One 17 And Under Admitted)